

Jonge ambassadeurs maken het verschil

Veel jongeren nemen in maatschappelijke projecten vrijwillig hun verantwoordelijkheid

- ▶ De jeugd van tegenwoordig is wel degelijk nog geëngageerd
- ▶ In de bibliotheek van Genk brengen jongeren rust en sfeer
- ▶ Klimaatambassadeurs zetten Leuvenaars aan tot meer duurzaamheid

Jan COLLA

Jongeren die zelf een maatschappelijk initiatief nemen, kunnen echt het verschil maken, met meer effect dan wanneer volwassenen het in hun plaats doen. Dat bewijzen onder andere de ambassadeurs in de stadsbibliotheek van Genk en de Leuvense klimaatambassadeurs.

De bibliotheek van Genk is een open glazen huis op het stad plein, recht tegenover het station. „In de koude herfst- en winter maanden kwamen dagelijks honderden jongeren uit alle wijken met de bus naar het centrum, om in de bib rond te hangen”, zegt Houssein Bouharras van de stadsdienst Sociale Zaken. „Ze veroorzaakten niet echt grote problemen, maar gingen toch over de grens: luidom gsm'en, eten en drinken, onbeleefde reacties tegenover personeel en bezoekers. De politie kreeg veel klacht telefoons, bijna dagelijks moesten stadswachten of agenten langskomen. Een maand lang observeerde ik wat er aan de hand was. De klachten waren terecht. Wie rustig wilde studeren, lezen of iemand ontmoeten, werd te vaak gestoord.”

Bouharras koos voor een positieve aanpak. „Als jongeren zelf

het initiatief nemen, heeft dat veel meer effect dan wanneer volwassenen hen iets opdringen. Ik sprak sterke jongeren aan, jongens en meisjes van alle nationaliteiten en uit alle wijken, die hun vrienden durfden te trotseren. Zij kregen de taak andere jongeren aan te spreken voordat de problemen opdoken. Sinds 2013 maken acht ambassadeurs er vrijwillig werk van dat alle jongeren zich welkom voelen, maar ook de regels volgen en de rust respecteren. Sindsdien is de politie nooit meer gebeld.”

Yasin Erol (19) uit Zwartberg is al twee jaar ambassadeur. „Ik was zelf een van die hangjongeren”, zegt ze. „Het is niet vanzelfsprekend om je eigen vrienden aan te spreken op hun gedrag, maar echte vrienden respecteren wat je doet. Ik krijg veel steun, ook van mijn ouders. Onze schoolresultaten moeten goed zijn en we mogen niks met de politie te maken hebben. Anders zijn we niet geloofwaardig. Wat ik al geleerd heb? Mijn verantwoordelijkheid nemen, stipt zijn, beleefd zijn, discussies oplossen met humor. En mijn netwerk is uitgebreid. Ik ken nu veel meer mensen.”

„Als jongeren zelf een initiatief lanceren, heeft dat veel meer effect”

Vanuit dezelfde filosofie heeft ook Leuven zijn jonge ambassadeurs. „De organisatie Leuven Klimaatneutraal wil onze stad tegen 2030 duurzaam maken. Maar in die ambitie misten we het perspectief van de jongeren”, zegt jeugdwerker Joke Stubbe van Mijn Leuven. „Daarom laten we zestien jongeren een jaar lang

zelf creatief onderzoeken hoe ze duurzaam kunnen leven. Ze gaan twaalf zelf gekozen uitdagingen aan waarover ze verslag uitbrengen. Uitgangspunt is dat ze alles zelf doen en het in hun eigen netwerk verspreiden. Zo krijg je vanzelf activiteiten die jongeren cool vinden.”

Helena, Esther, Sarah, Eva en Karlien, meiden van zestien en zeventien, zijn enthousiast. „Onze ambitie? Leuven redden van de klimaatondergang”, lachen ze. „'s Ochtends om zeven uur ruimen we met de vuilnismannen mee zwerfvuil op. In de namiddag kleden we samen met twee kunstenaars de standbeelden van Fonske en Dorre de bakker artistiek aan met afval. Voor het thema voedselverspilling haalden we overschotten bij lokale boeren en grootwarenhuizen. Met al dat eten organiseerden we een vegetarisch feestdiner voor meer dan 150 mensen. De reportages van onze uitdagingen delen we op Facebook, of via een filmpje voor de lokale tv-zender ROB. We zoeken telkens een ander medium dat jongeren aanspreekt.”

„Het hoogtepunt wordt een bezoek aan een soortgelijk project in Spanje”, vertelt Stubbe. „In een dorp in de Pyreneeën zetten we samen met Spaanse jongeren de theorie om in de praktijk en gaan we zelf zo klimaatneutraal mogelijk leven. Uiteindelijk brengen we onze conclusies samen, zodat de beleidsmakers er iets mee kunnen doen.”

Al is het project nu al geslaagd, vinden de meisjes zelf. „We leerden zelf bij en gaven al veel info door. Mensen herkennen ons stilaan. Wat onhaalbaar leek, zoals het evenement met voedseloverschotten, lukt toch. Dat geeft veel voldoening.”

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Primeert veiligheid op privacy?

Na de aanslagen op de redactie van *Charlie Hebdo* leken Parijs en andere Franse steden kleine politiestaten. Legervoertuigen op straat en helikopters in de lucht. Ook bij ons laat de burgemeester van Antwerpen na de gebeurtenissen in Verviers strategische plaatsen in zijn stad door para's bewaken. Het merendeel van de bevolking ziet daar geen graten in. Als de wereld in de greep is van een angstpsychose wint de emotie het altijd van de rede. Tegelijk willen de mensen hun privacy niet opgeven. Maar hoe voorkom je aanslagen zonder burger- en mensenrechten te schenden? En in welke mate staan die inbreuken in verhouding tot het kwaad dat ze willen voorkomen?

Wim Smit, theoloog aan de KU Leuven en sinds kort directeur van Wereld Missie Hulp, buigt zich daarover in *Onveilige burger en bange politiek? Van 9/11 tot Edward Snowden en verder* (Garant). Het boek werd voorgesteld tijdens de Vredesdag die het Centrum voor Vredesethiek in Leuven jaarlijks organiseert in samenwerking met Pax Christi Vlaanderen. Voor alle duidelijkheid, Smit zegt niet dat er in de strijd tegen de terreur en de toenemende radicalisering van islamitische groepen geen bijkomende sancties nodig zijn. Hij stelt wel vast dat er zich na elke aanslag een 'veiligheidskramp' voordoet die tot nieuwe maatregelen leidt bovenop de al bestaande. Eenmaal opgelegd, worden die zelden heroverwogen noch op hun efficiëntie, laat staan op hun ethisch gehalte geëvalueerd. Smit roept de burger – en ook de Kerken – op waakzaam te zijn en zich kritisch te bezinnen over de angstcultuur en alles wat daarmee gepaard gaat.

Smits boodschap wordt allicht door een groot deel van de publieke opinie niet gesmaakt. Toch drijft zijn betoog niet op los zand. Ondanks de toegenomen veiligheidsmaatregelen bleef het aantal terreurdaden na de aanslagen op de *Twin Towers* in New York in 2001 stijgen. In 2013 vielen er vijf keer meer slachtoffers bij aanslagen dan in 2000. Intussen zijn er van de honderden gevangenen in Guantanamo Bay slechts enkelen effectief veroordeeld. „We hebben geen nood aan de 82ste luchtdivisie om kinderen naar een kleuterschool te escorteren”, zei Condoleezza Rice, de voormalige topmedewerkster van VS-president George W. Bush, nog vóór de aanslagen van 9/11. Dat klinkt overtrokken, maar de logica daarachter staat volgens Smit haaks op wat we herkennen in vele maatregelen die na 11 september 2001 her en der werden ingevoerd.

Nogmaals, dat alles betekent niet dat we niet moeten investeren in de strijd tegen het terrorisme. De staat is dat verplicht aan zijn burgers. Smit heeft evenwel een punt als hij waarschuwt dat we ons niet zomaar mogen laten manipuleren door een veiligheidsdiscours dat angstgevoelens creëert en onderhoudt, waardoor politici moeiteloos veiligheidsuitgaven goedkeuren die inspelen op de publieke emotie. De onthullingen van Edward Snowden maken ons op schrijnende wijze duidelijk waartoe zo iets leidt. Onder het mom van de strijd tegen het terrorisme en zagezegd om onze veiligheid te garanderen, worden we massaal afgeluisterd en slaan geheime diensten allerlei gegevens over ons op.

Inmiddels zoeken kranten en weekbladen zich suf naar initiatieven om jonge allochtonen beter in onze samenleving te integreren. De meeste voorstellen benadrukken het belang van wederzijdse contacten door middel van kleinschalige plaatselijke ontmoetingen. Helaas maakt dat soort van initiatieven door de besparingsmaatregelen in de sociale sector weinig kans. Wat er wel komt, is een centrum voor contrapropaganda om het extremistische discours te counteren en jihadi's weer op het rechte pad te brengen. Het is de politieke logica zelf: groots uitpakken met iets dat indruk maakt en de burger een vaag gevoel van veiligheid geeft, zonder dat de veiligheidsgraad ook daadwerkelijk stijgt. Bij bewegingen die lokaal mensen bijeenbrengen en op lange termijn aan een vreedzame samenleving werken, hebben onze politici blijkbaar minder baat. ”

De ambassadeurs verzekeren een fijne sfeer in de Genkse stadsbibliotheek. © Rudi Van Beek